

VARLIK BARIŐI

5811 Sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye
Kazandırılması Hakkında Kanun

M. Yavuz Öner

KPMG Vergi Bölüm Direktörü

Vergi

AMAÇ – KAPSAM (1)

- ◆ Taşınmazların kaydedilmesi, diğerlerinin Türkiye'ye getirilerek ekonomiye kazandırılması amaçlanmaktadır
- ◆ Kayıt dışı varlıkların sermayeye ilavesinin sağlanarak işletmelerin sermaye yapılarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır

AMAÇ – KAPSAM (2)

- ◆ I- Yurt Dışındaki Varlıklar (Gerçek ve Tüzel Kişilere Ait)
- ◆ II- Yurt İçindeki Varlıklar (Gelir veya Kurumlar V. Mük.'ne Ait)
- ◆ Varlıklar
  - Para
  - Döviz
  - Altın
  - Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları
  - Taşınmazlar

TANIMLAR

◆ Bankalar ve Aracı Kurumlar

- 5411 sayılı Bankacılık Kanunu md.3
- 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu

◆ Kanaat Verici Belge

- Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve sicilleri (Tapu kayıtları vb. siciller ile yasal beyannameler)
- Banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar ile posta idaresi noter gibi kurum ve kuruluşların kayıt ve belgeleri
- 213 sayılı Vergi Usul Kanununun İkinci Kitabının Üçüncü Kısımında yer alan belgeler ve muadili belgeler
- Yasal defter kayıtları ile Şirketlerin ortaklık, kooperatiflerin üyelik kayıtları
- Bilgi değişiminde bulunulan yabancı ülkelerde yetkili makamlardan alınarak mahallindeki Türk elçilik ya da konsoloslukları, yoksa ilgili ülkenin Türk menfaatini koruyan aynı nitelikteki temsilcileri tarafından tasdik olunan belgeler

TANIMLAR (Devam)

- ◆ Taşınmazlar (*Türk Medeni Kanunu md.704*)
  - Arazi
  - Tapu siciline ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar
  - Kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümler

UYGULAMA ESASLARI (Yurt Dışındaki Varlıklar)

- ◆ Gerçek ve Tüzel Kişilerce 1 Ekim 2008 tarihi itibariyle yurt dışında sahip olunan varlıklar
  - Beyan zamanı: 2 Mart 2009 tarihine kadar
  - Beyan yeri: Banka/Aracı Kuruma bildirim veya vergi dairesine beyan
  - Beyan değeri: Rayiç bedel (Beyan tarihindeki alım-satım değeri); Döviz ve döviz cinsinden varlıklarda, TCMB Döviz alış kuru
  - Beyan şekli: Banka/aracı kurumlara “Bildirim”, Vergi Dairelerine “E-beyanname” ya da “Beyanname” ile...

UYGULAMA ESASLARI (Yurt Dışındaki Varlıklar)

- ◆ Beyan edilen varlıklar kanuni defterlere kaydedilebilir
- ◆ Bilanço Esasında;
  - Pasifte özel bir fon hesabı açılır
  - Sermayenin cüz'ü addolunur, sermayeye ilave dışında kullanılmaz
- ◆ Serbest Meslek Kazanç Defteri ve İşletme Defteri tutanlar defterlerinin ayrı bir bölümünde gösterirler
- ◆ Kayıtlar, banka, aracı kurum ve vergi dairelerine beyan edilmiş olan TL değer ile yapılır
- ◆ Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz

UYGULAMA ESASLARI (Yurt Dışındaki Varlıklar)

- ◆ Fon Hesabında tutulan tutarlar;
  - Tasfiye halinde vergilenmez
  - GVK md.81 ve KVK md.19 – 20 ‘de sayılan devir ve bölünmelerde, vergilenmez

UYGULAMA ESASLARI (Yurt Dışındaki Varlıklar)

- ◆ Banka ve Aracı Kurumlar beyan formunun bir nüshasını açılacak hesaba ilişkin bilgileri de yazarak, düzenlenen banka dekontları ile birlikte ilgisine geri verecek
- ◆ Bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde Türkiye'ye getirilen para, altın, döviz, menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçları, ilgili müşteri adına açılan hesaba kaydedilir
- ◆ Banka ve aracı kurumlar tarafından yalnızca taşınmazlara ilişkin olarak tevsik edici belge aranacak, diğer varlıklara ilişkin olarak herhangi bir belge istenmeyecektir

UYGULAMA ESASLARI (Yurt Dışındaki Varlıklar)

- ◆ Bankalar ve aracı kurumlar bildirimini izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar, sorumlu sıfatıyla kesecekleri vergiyi kurumlar vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine, beyan edip aynı sürede ödeyeceklerdir
- ◆ Bildirimi yapılan varlıkların değeri üzerinden %2 oranında verginin bildirimde bulunan mükellefler tarafından ödenmemesi durumunda banka ve aracı kurumun söz konusu bildirimini kabul etme zorunluluğu yoktur
- ◆ Beyan Tebliğ ekindeki beyanname ile ve elektronik beyan yolu ile yapılacaktır

UYGULAMA ESASLARI (Yurt Dışındaki Varlıklar)

- ◆ Vergi dairelerine yapılacak beyanlar, gelir ve kurumlar vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairelerine yapılacaktır
- ◆ Türkiye’de ikametgahı bulunmayanların beyanları için;
  - Ankara’da Başkent Vergi Dairesi Müdürlüğü
  - İstanbul’da Beyoğlu Vergi Dairesi Müdürlüğü
  - İzmir’de Konak Vergi Dairesi Müdürlüğüyetkili kılınmıştır
- ◆ Vergi dairelerine yapılan beyanlar için %2 oranında vergi tarh edilir ve tarhiyatı izleyen ayın sonuna kadar ödenir
- ◆ Vergi daireleri de yalnızca taşınmazlar için ispat edici belge arayacak

UYGULAMA ESASLARI (Yurt Dışındaki Varlıklar)

◆ Varlıkların Türkiye'ye getirilmesi:

- Taşınmazlar dışındaki beyan edilen varlıkların beyan veya bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde Türkiye'ye getirilmesi ya da Türkiye'deki banka veya aracı kurumlarda açılan bir hesaba transfer edilmesi gerekmektedir
- Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra (22 Kasım 2008), ancak bildirim veya beyan edilmeden önce, Türkiye'ye getirilen veya Türkiye'deki banka veya aracı kurumlardaki bir hesaba transfer edilen varlıklara ilişkin olarak Kanunda öngörülen sürede (2 Mart 2009'a kadar) bildirim veya beyanda bulunulması ve diğer şartların da yerine getirilmesi kaydıyla Kanun hükümlerinden yararlanılabilecektir

UYGULAMA ESASLARI (Yurt Dışındaki Varlıklar)

- ◆ Varlıkların belirtilen sürede Türkiye'ye getirilmemesi halinde md.3/5'ten yararlanılamaz
- ◆ Türkiye'ye getirildiğinin kambiyo, gümrük, yabancı sermaye mevzuatı çerçevesinde kanaat verici belgelerle ispatı mükelleflere aittir

UYGULAMA ESASLARI (Yurt İçindeki Varlıklar)

◆ Hangi varlıklar?

- Gelir ve Kurumlar Vergisi Mükelleflerince sahip olunan
- Türkiye’de bulunan
- 1 Ekim 2008 tarihi itibariyle kanuni kayıtlarda ve öz kaynaklar arasında yer almayan

UYGULAMA ESASLARI (Yurt İçindeki Varlıklar)

- ◆ **Gelir ve kurumlar Vergisi mükelleflerince sahip olunan ve 1 Ekim 2008 tarihi itibariyle yasal defter kayıtlarında ve öz kaynaklar arasında yer almayan Türkiye'deki varlıklar**
  - Beyan zamanı: 2 Mart 2009 tarihine kadar
  - Beyan yeri: Bağlı bulunulan vergi dairesi
  - Beyan değeri: Rayiç bedel (Beyan tarihindeki alım-satım değeri); Döviz ve döviz cinsinden varlıklarda, TCMB Döviz alış kuru
  - Beyan şekli: E-beyanname vermek zorunda olanlar e-beyanname ile diğerk mükellefler kağıt ortamında ya da e-beyanname ile

UYGULAMA ESASLARI (Yurt İçindeki Varlıklar)

- ◆ Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri beyan ettikleri varlıklarını kanuni defterlerinde kaydederek pasifte özel bir fon hesabı açarlar
- ◆ Taşınmazlar dışındaki varlıklar banka ve aracı kurumlara yatırılacak
- ◆ Bu fon hesabı sermayenin cüz'ü addolunur ve beyan tarihinden itibaren 6 ay içinde sermayeye ilave edilir
- ◆ Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutanlar bu varlıkları defterlerinde ayrıca gösterirler
- ◆ Dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz
- ◆ Defter tutmak zorunda olmayan gelir vergisi mükellefleri taşınmazlar dışındaki varlıklarına ait tutarları banka ve aracı kurumlara yatırırklar, bunlardan başkaca şart aranmaz

UYGULAMA ESASLARI

(Şirketlerin ortak ve kanuni temsilci ve vekilleri adına görünen varlıklar)

- ◆ Ortaklar, Kanuni Temsilciler ya da şirket veya ortaklar adına söz konusu varlıkları 1.10.2008 tarihinden önce değerlendirmeye yetkili kılınmış vekillerin 1 Ekim 2008 tarihi itibariyle sahip oldukları:
  - Yurt dışında bulunan varlıklar Şirket adına bildirilecek veya beyan edilecek ve Türkiye'ye getirilecek veya banka/aracı kurumdaki hesaba transfer edilecek
  - Türkiye'de bulunan fakat 1 Ekim 2008 itibariyle kayıtlarda yer almayan varlıkların ise şirket adına beyan edilmesi ve süresi içinde (6 ay) sermaye artırımında kullanılması

UYGULAMA ESASLARI

(Şirketlerin ortak ve kanuni temsilci ve vekilleri adına görünen varlıklar)

- ◆ Şirket veya şirket ortaklarına ait olduğu halde; ortaklar, kanuni temsilciler ve vekiller dışındaki kişiler tarafından tasarruf edilmekte olan varlıklara ilişkin olarak bildirim veya beyanda bulunulması halinde, kanunun 3 üncü madde 5 inci fıkra hükmünde yararlanılabilmesi için bildirim veya beyan dışındaki nedenlerle yapılacak inceleme esnasında söz konusu varlıkların şirket veya ortaklara ait olduğunun ispat edilmesi gerekir

VERGİ İNCELEMELERİNDE AVANTAJ (Ortaklar cari hesabındaki tutarlar)

- ◆ Ortaklar cari hesabında yer alan ve ortaklara borç olarak görünen tutarların Kanununun 3 üncü madde 2 nci fıkra kapsamında bankalara işletme adına yatırılmak suretiyle beyan edilmesi halinde, bilançonun pasifinde açılacak özel bir fon hesabında izlenebilir ve md.3/5 kapsamında vergi inceleme avantajından yararlanabilir

Gider ve Amortisman Uygulaması

- ◆ Kanun çerçevesinde ödenen vergiler Gelir ve Kurumlar Vergisi matrahının tespitinde hiçbir şekilde gider yazılması ya da başka vergilerden mahsup edilmesi mümkün değildir
- ◆ Bildirilen ve yasal kayıtlara intikal ettirilen varlıklar üzerinden amortisman ayrılamaz
- ◆ İşletmeye kaydedilen varlıkların daha sonra elden çıkarılmasından doğan zararlar gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez

VERGİ İNCELEMELERİNDE AVANTAJ (Md.3/5)

- ◆ Bildirilen veya beyan edilen yurt içi-yurt dışı varlıklar nedeniyle 01.01.2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayacak
- ◆ Kanunun yürürlüğünden sonra başlayan (22.11.2008) ve 01.01.2008 öncesi dönemlere ilişkin vergi incelemeleri sonucu gelir, kurumlar, KDV matrah farklarından beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılır
- ◆ Yürürlükten önce başlamış incelemeler ile 01.01.2008'den sonraki dönemlere ilişkin incelemeler bu düzenlemeden yararlanamayacak

VERGİ İNCELEMELERİNDE AVANTAJ (İncelemenin Başladığı Tarih)

- ◆ İncelemenin başladığı tarih yürürlükten önce mi sonra mı?
  - İncelemeye başlama tutanağı
  - Vergi incelemesi için mükellefin davet edilmesi
  - Defter belge isteme yazısının tebliği
  - Matrah tesisine yönelik tutanak düzenlenmesi
  - Defter ve belgelerin inceleme elemanına ibraz edilmiş olması

VERGİ İNCELEMELERİNDE AVANTAJ (Aynı Fiilden Kaynaklanan Tarhiyatlar ve Mahsup)

- ◆ Aynı fiilden dolayı Gelir, kurumlar vergisi, geçici vergi ve KDV matrah farkı olması halinde, öncelikle bildirilen ya da beyan edilen varlık tutarı toplam matrah farkından indirilecek, kalan matrah farkı üzerinden Gelir V., Kurumlar V., Geçici V., KDV tarhiyatı yapılacaktır

VERGİ İNCELEMELERİNDE AVANTAJ (Ayrı Fiilden Kaynaklanan Tarhiyatlar ve Mahsup)

- ◆ Ayrı fiilden kaynaklanan matrah farklarından bildirilen ya da beyan edilen edilen varlık tutarı, her bir ayrı fiile ilişkin matrah farkının toplam içindeki payı ile orantılı olarak indirilecektir

VERGİ İNCELEMELERİNDE AVANTAJ (Ayrı Fiilden Kaynaklanan Tarhiyatlar ve Mahsup)

◆ Örneğin;

- X A.Ş. 150.000 TL tutarında parayı (1.10.2008'de Türkiye'de bulunan, yasal kayıtlarda yer almayan) vergi dairesine beyan ederek kayıtlarına almış, süresi içerisinde de sermayeye ilave etmiştir
- X A.Ş.'nin 200.000 TL kayıt dışı hasılat nedeniyle K.V. ve KDV tarhiyatına, ayrıca hatalı bir istisna uygulaması nedeniyle 50.000 TL KDV tarhiyatına muhatap olduğunu düşünelim

VERGİ İNCELEMELERİNDE AVANTAJ (Ayrı Fiilden Kaynaklanan Tarhiyatlar ve Mahsup)

- $150.000 \times [200.000 / (200.000 + 50.000)] = 120.000$ TL
- Kayıt dışı hasılatın kaynaklanan KV. ve KDV matrah farkından indirilebilir
- $150.000 \times [50.000 / (200.000 + 50.000)] = 30.000$ TL
- Hatalı uygulanan KDV istisnasından doğan KDV matrah farkından indirilebilir

VERGİ İNCELEMELERİNDE AVANTAJ (Matrah farkını aşan bildirim ve beyanlar)

- ◆ Bildirilmiş ya da beyan edilmiş tutarların bir incelemede bulunan matrah farklarından fazla olması halinde, matrah farkı kadar olan kısım indirilir ve böylece bir tarhiyat önerilmez
- ◆ Artan tutar ileride yapılacak vergi incelemelerin bulunacak muhtemel matrah farklarından indirim konusu yapılabilir

VERGİ İNCELEMELERİNDE AVANTAJ (Vergi farklarının durumu)

- ◆ Kanun sadece 1.1.2008 öncesi dönemlere ilişkin olarak, beyan ve bildirim konusu dışındaki nedenlerle yapılacak incelemeler sonucunda ortaya çıkan matrah farklarından indirim öngörmektedir
- ◆ “Vergi farkları” ile haksız iadeden kaynaklanan tarhiyatlar üzerinden indirim söz konusu değildir
- ◆ Örneğin, indirilecek KDV’deki hata nedeniyle yersiz ve fazla indirim sonucu çıkacak vergi farkı, matrah farkından kaynaklanmaz
- ◆ VUK 359.md.kapsamındaki suçlar için koruyuculuk sağlamaz

Yurt Dışı Kazanç İstisnası (Geçici Md.1)

◆ Kim Yararlanır?

- Türkiye’de tam mükellef gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri
- Serbest Bölgelerde faaliyet gösteren mükellefler

◆ Hangi Şartla?

- Sayılan yurt dışı kazançların Türkiye’ye transfer edilmesi

Yurt Dışı Kazanç İstisnası (Geçici Md.1)

◆ Hangi Kazançlar?

- 30.04.2009'a kadar elde edilen ve 31.05.2009'a kadar Türkiye'ye getirilen
  - Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumlara ilişkin iştirak hisselerinin satış kazançları
  - Anılan kurumlardan elde edilen iştirak kazançları
  - Yurt dışındaki işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile elde edilen ticari kazançlar

Yurt Dışı Kazanç İstisnası (Geçici Md.1)

◆ Hangi Kazançlar?

- 31.10.2009 tarihine kadar Türkiye'ye getirilen Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumların tasfiyesinden doğan kazançlar

Yurt Dışı Kazanç İstisnası (Geçici Md.1)

- ◆ Söz konusu kazançların ilgili mevzuat çerçevesinde Türkiye'ye getirildiği kanaat verici belgelerle ispat edilecektir

Yurt Dışı Kazanç İstisnası (Geçici Md.1)

◆ Beyan

- İştirak ve İştirak Hissesi Satış Kazançları
  - 31.12.2008'e kadar elde edilenler 2008 yılı GV veya KV beyannamesi ile
  - 01.01.2009-30.04.2009 arasında elde edilenler 2009 yılı GV veya KV beyannamesi ile
- Şube Kazançları (İşyeri/D.Temsilci)
  - 2008 yılı GV. Veya KV Beyannamesi ile
- Tasfiyeden doğan kazançlar
  - İlgili olduğu dönemler itibariyle GV veya KV beyannamelerinde

Yurt Dışı Kazanç İstisnası (Geçici Md.1)

- ◆ Yurt dışı iştirak kazançları, iştiraklerin elden çıkarılmasından doğan kazançlar ile şube kazançlarından, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce elde edilen ve kayıtlara intikal ettirilmeyenler
- ◆ Kanunun yürürlük tarihinden önce elde edilen yurt dışı tasfiye kazançları

istisna hükümlerinden yararlanamaz

- ◆ Kanunun yürürlük tarihinden önce elde edilmiş olan söz konusu yurt dışı kazançlar için Kanunun 3/1 inci maddesi hükmünden yararlanılabılır

Kanundan Yararlanılamayacak Haller

- ◆ V.U.K., Kara Para gibi mali mevzuat çerçevesinde hürriyeti bağlayıcı suç inceleme ve kovuşturmalarında yararlanılamaz
- ◆ KOD Listesindeki mükellefler açısından faydalanılamaz
- ◆ Yürürlük tarihinden önce başlamış incelemeler nedeniyle faydalanılamaz

Presenter's Contact Detail

M. Yavuz Öner

yoner@kpmg.com